

Závěr

Hlavním cílem této práce je podání výkladu k problematice omezení vlastnického práva k zemědělské půdě. Tato problematika zahrnuje především omezení vlastnického práva z důvodu veřejného zájmu a náhrady za toto omezení poskytované. Stručné shrnutí této práce uvádím již v samotném úvodu, a z tohoto důvodu se v závěru věnuji jen úvahám de lege ferenda.

Vlastnické právo, představující jedno ze základních lidských práv, bývá definováno jako právo absolutní, působící erga omnes, tj. že třetí osoby musí respektovat vlastnické právo jedince, nesmí do něho žádným způsobem zasahovat a musí strpět výkon jednotlivých oprávnění tvořících vlastnické právo ze strany vlastníka. Na druhou stranu však nelze chápat vlastnické právo zcela jako neomezené, vlastnictví také zavazuje k určitým povinnostem, jeho výkon nesmí vést k omezení jiných a nesmí ohrozit chráněné obecné zájmy.

Zemědělská půda má pro lidstvo zásadní význam z důvodu jedinečných vlastností půdy zmiňovaných v této práci (základní a nerozmnožitelný přírodní zdroj, nezbytný pro výrobu potravin, omezený zdroj půdního fondu apod.). K omezení vlastnických práv k zemědělské půdě dochází z důvodu ochrany životního prostředí a také z důvodu ekonomických potřeb státu. Omezením vlastnického práva k půdě tak dochází k upřednostnění veřejnoprávního zájmu před soukromoprávním zájmem vlastníka.

Dle mého názoru je potřeba omezit vlastnické právo k zemědělské půdě především z důvodu ochrany životního prostředí, neboť by mohlo dojít k poškození přírody i půdy samotné. A jako protihodnota za toto omezení by měla vlastníkovu půdy náležet adekvátní finanční náhrada. Právní regulace a omezení vlastníků půdy v této oblasti však nemá na tyto vlastníky jen negativní dopad, ale v konečném důsledku přináší i určitá pozitiva pro dotčené vlastníky, neboť i oni mají právo na ochranu zdraví a životního prostředí včetně ochrany svého vlastnického práva proti rušivému jednání jiných vlastníků.

Ekonomické zájmy státu by naopak neměly, resp. měly jen v minimálním rozsahu do vlastnického práva k půdě zasahovat. V souvislosti s technickým a hospodářským rozvojem společnosti dochází ke stále se zvyšujícím požadavkům na

využití půdy pro veřejné zájmy a následnému odnímání půdy ze ZPF (především v souvislosti s výstavbou a těžbou nerostného bohatství).

Ve srovnání se sousedními zeměmi (Německo, Rakousko, Polsko) klesá v Evropě (podle údajů Eurostatu) podíl zemědělské půdy na celkové rozloze státu nejrychleji v ČR. Mezi roky 2003 a 2007 klesl tento podíl v ČR o 2,6 p.b. na 44,6 %, v Německu a v Rakousku byl tento pokles podstatně nižší, v Polsku dokonce vzrostl podíl zemědělské půdy na celkové rozloze o 3,4 p.b. Tato čísla ukazují, že dispozice se zemědělskou půdou nemůže být ponechána zcela na libovůli jejího vlastníka (a to nejen v souvislosti s odnímáním půdy ze ZPF) a vyžaduje omezení ze strany státu.

Vyváženost zájmů vlastníků zemědělské půdy a zájmů státu představuje ve svém důsledku neustálý proces, který strategicky ovlivňuje další rozvoj společnosti. Velký rozpor mezi zájmem vlastníků a státu představuje indikaci společenského problému v rovině etické, politické, ale nakonec i v rovině právní. Je proto nezbytné vybudovat provázanou právní úpravu vlastnického práva k půdě a jeho omezení a to především tak, aby byly respektovány soukromoprávní zájmy vlastníků půdy a zároveň chráněny jednotlivé složky životního prostředí. Každá společnost by si měla uvědomovat svoji odpovědnost spočívající v zachování zemědělské půdy pro příští generace a nepodléhat ekonomickým tlakům, které vedou k dalším úbytkům zemědělské půdy.